

RINGSTED KOMMUNE

- **Fredet fortidsminde.** Landskabet omkring Gyrstinge sø er rigt på fortidsminder. (Kort- og Matrikelstyrelsen).
Der er adgang til dette fortidsminde. Følg græsdiget fra dette skilt og ind til fortidsmindet.

Langdyssen på Gyrstinge Præstemark

Dysser som et stykke ingeniørkunst

Området omkring Gyrstinge sø er rigt på fortidsminder. Søen har været et vigtig fødegrundlag; her kunne fiskes og jages. Området har også i stenalderen været rig på skov. Et godt sted at være stenalderbonde. Her levede de og her blev de også begravet. Sporene ser vi i dag som dysser, langhøje og stenkamre, som ligger tæt i dette område.

Spørgsmålet om, hvordan man har transporteret de tons-tunge sten og bygget de imponerende stendysser, har undret fagfolk.

Stenene er antageligt trukket på plads ved håndkraft. Ved hjælp af runde tømmerstokke har man kunnet trække de store sten over jorden.

Forsøg viser at mellem 20 og 30 mænd nok skulle tage fat for at flytte de store dæksten. Teknikken er afprøvet i Sagnlandet Lejre. Kilde: www.sagnlandet.dk

Sådan blev dysserne bygget

Først har man stillet bærestenen eller vægstenen på plads efter en nøje beregnet grundplan. De er blevet stabiliseret i fordybninger. Siden har man antageligt bygget en jordrampe, hvorpå overliggeren kunne trækkes på plads og lempes ind til den rigtige position ved hjælp af løftestænger. For at undgå at bærestenen væltede i processen har de været afstivede med tømmer eller kamret har været fyldt med jord.

Ved restaureringsarbejder i de senere år har man blandt andet i Stuehøj ved Ølstykke fundet spor efter nedgravede stolper i jættestuens konstruktion. Flere lignende fund har ført til en teori om, at man har kunnet skubbe dækstenene på plads over kammeret ved hjælp af en sindrig trækonstruktion uden brug af jordrampe.

Ved hjælp af eksperimentelle forsøg og matematiske udregninger er man kommet frem til, at det formentlig har taget omkring 10.000 arbejdstimer at opføre en almindelig jættestue. Dertil kommer indsamling og forberedelse af tømmer til ruller, slæder og hejsekonstruktioner samt opbygningen af disse. Desuden har man skulle indsamle de øvrige byggematerialer som flint, tømursfliser og sten.

Forud for hele byggeriet er arbejdet nøje udregnet og udmålt – i sandhed et stykke imponerende ingeniørkunst.

Læs mere om dysser og jættestuer her:

www.kulturarv.dk/fortidsminder/oplevel-i-landskabet/monumenter-i-landskabet/storstensgrave
eller
www.storstensgrave.wordpress.com
www.sagnlandet.dk